

GAZETA LWOWSKA.

Wychodzi z Dodatkiem codziennie, prócz świąt i niedziel. Prenumerata kwartalna miejscowym 4 zlr. 15 kr., odbierającym pocztą 4 zlr. 40 kr., Inseracyę opłacają od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) po raz pierwszy 4 kr. następnie po 2 kr. m. k.

Nr. 244.

Wtorek 22. października 1850.

Rok bieżący gazety 39.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austriacka. — Anglia. — Francya. — Włochy. — Niemce. — Wiadomości handlowe.

Monarchya Austriacka.

Rzecz urzędowa.

Wiedeń, 18. października. Dnia 19. paźdz. wyjdzie w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i będzie rozesłany CXXXVIII. zeszyt powszechnego rządowego dziennika ustaw państwa, a to tymczasowie tylko w niemieckim języku osobno — tudzież w polsko- i halicko-rusko-niemieckim podwójnem wydaniu.

Zeszyt ten zawiera pod

Nr. 386. Cesarski patent z 29. września 1850, którym wydany jest i ogłoszony statut krajowy, tudzież regulamin wyborów na sejm dla królestw Galicyi i Lodomerji z księstwami Oświęcimskim i Zatorskiem i Wielkiem księstwem Krakowskiem.

Również dnia 19go października 1850 wyjdzie tamże i będzie rozesłany CXXXIX. zeszyt powszechnego rządowego dziennika ustaw państwa, jednakże tymczasowie tylko w niemieckim języku osobno, następnie w halicko-rusko- i romańsko-niemieckim podwójnem wydaniu. Zeszyt ten zawiera pod

Nr. 387. Cesarski patent z 29. września 1850, którym wydany jest i ogłoszony statut krajowy i regulamin wyborów na sejm dla księstwa Bukowiny.

Z temi oboma zeszytami wyjdzie i będzie rozesłany *pięćdziesiąty piąty zeszyt dodatkowy*. Zeszyt ten zawiera najuniżeńszy projekt rady ministerjalnej z dnia 4. września 1850 do obudwu powyższych w CXXXVIII. i CXXXIX. zeszycie dziennika nstaw państwa pod Nr. 386 i 387 zawartych cesarskich patentów z 29. września 1850.

Również dnia 19. października 1850 wyjdzie tamże i będzie rozesłany XXX. zeszyt powszechnego rządowego dziennika ustaw państwa w reszcie *ośmiu* podwójnych wydaniach, który 26. marca 1850 wydano tymczasowie tylko w niemieckim języku osobno, tudzież w włosko-niemieckim podwójnem wydaniu.

Zeszyt ten zawiera pod

Nr. 83. Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z 7go marca 1850, którem na mocy najwyższego postanowienia z 29. grudnia 1849 ogłasza się potwierdzony przepis względem jurysdykcji o zaprowadzonych pod dawniejszym włoskim rządem w duchu ustawy z 21. września 1808 majoratach dla lombardzko-weneckiego królestwa.

Nakoniec wyjdą tamże dnia 19. października i będą rozesłane wszystkie podwójne wydania (z wyjątkiem halicko-ruskiego), wydanego na dniu 1. sierpnia 1850 tymczasowie tylko w niemieckim języku osobno C. zeszytu powszechnego rządowego dziennika ustaw państwa. Zeszyt ten zawiera pod

Nr. 304. Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z 20go lipca 1850, którem w porozumieniu z ministerstwem finansów postanowieni przy nowo organizowanych sądach krajowych dozorcę więzienia, policzeni są do kategorii urzędników monarchicznych i do dwunastej klasy dyet.

Nr. 305. Dekret ministra finansów z 20. lipca 1850, którym postanawia się przyszyły uniform dla strazy finansowej.

Nr. 306. Dekret ministerstwa sprawiedliwości z 26. lipca 1850 względem mających się przedkładać od władz sądowych i prokuratorów państwa doniesień o wyrugowanych lub wydanych z c. k. państw cudzoziemcach.

Nr. 307. Dekret ministerstwa sprawiedliwości z 26. lipca 1850, którym na mocy najwyższego postanowienia z 20. lipca 1850 przekroczenia ogłoszonego w południowym Tyrolu patentu o nżyciu broni, do przestępstw są policzone.

Nr. 308. Dekret ministerstwa spraw wewnętrznych z 29. lipca 1850, którym się postanawia, że do amortyzacji wydanych przez monarchiczne urzędy zastawnicze obligacji, powołane są te sądy krajowe, przy których siedzibie urzędowej te zastawnicze urzędy się znajdują.

Sprawy krajowe.

(„Austriacka korespondeneya” o konstytucyi dla królestwa Galicyi.)

Wiedeń, 18. paźdz. Jesteśmy w położeniu, pisze *Koresp. austriacka*, podać do wiadomości czytelników naszych następujące wierne określenie głównych punktów konstytucyi krajowej dla królestwa Galicyi, której publikacya niebawem nastąpi:

Całe terytoryum królestwa Galicyi i Lodomerji z Oświęcimem, Zátorem i Wielkiem księstwem Krakowskiem — które pod naczelnym kierunkiem Namiestnika tworzy jeden kraj koronny i podzielone jest na trzy wielkie obwody administracyjne ze stolicami w Krakowie, we Lwowie i w Stanisławowie — otrzyma reprezentacyę krajową w trzech trzem obwodom rządowym odpowiadających kuryach sejmowych, które w stolicach obwodów rządowych będą osobno zbierać się, obradować i uchwalać; a w pewnych względach także w centralnym wydziale we Lwowie.

Ze względu na stosunki ludności i opodatkowania w kraju, tudzież na mniejsze rozwinięcie się żywiołu miejskiego będzie nadana deputowanym gmin wiejskich, jak to już w Tyrolu nastąpiło, znaczna przewaga nad deputowanymi najwięcej opodatkowanych i deputowanymi miast. Tak tedy kurya Lwowska będzie się składać z 11 deputowanych najwięcej podatku płacących, z 11 deputowanych miast i 28 deputowanych gmin wiejskich, a więc z 50 członków; kurya Krakowska z 14 deputowanych najwięcej podatku płacących, 9 deputowanych miast i 25 deputowanych gmin wiejskich, razem z 48 członków; a kurya Stanisławowska z 10 deputowanych najwięcej podatku płacących, z 8 deputowanych miast i 24 deputowanych gmin wiejskich, razem z 42 członków.

Wspomniane trzy kurye tworzą w sprawach należących wedle konstytucyi do ich zakresu działania organ tyczący się obwodu rządowego, są powołane do udziału w ustawodawstwie krajowym, i mają dla spraw tyczących się *całego* kraju, względem których w pojedynczych kuryach nie zapadła jednomyślna uchwała, tudzież dla uskutecznienia całego kraju obejmującej ustawy, utworzyć z pośród siebie *wydział centralny* w ten jednak sposób, ażeby zebranie się wszystkich trzech kuryi razem nigdy nie nastąpiło. Temu wydziałowi centralnemu będą prócz tego pojedyncze sprawy osobno przydzielone.

Dla załatwiania spraw bieżących ma istnieć we Lwowie niustający wydział krajowy, utworzony z trzech oddziałów kuryi, do którego każda kurya ma wysłać po 5 członków.

Wydziałowi centralnemu według konstytucyi przydzielone sprawy, o ile się tyczą całego kraju, mają być załatwiane przez wydział krajowy *in pleno*, o ile zaś tyczą się pojedynczego obwodu rządowego, przez oddział wydziału wybrany przez odpowiednią kuryę. Wydział centralny ma się składać z 33 członków, a mianowicie z 15 członków *niustającego* wydziału krajowego, następnie z 18 deputowanych kuryi (po 6 członków z każdej kuryi), które one mają wybierać z *pośród siebie* absolutną większością głosów.

Udział w ustawodawstwie krajowym będzie w następujący sposób wykonywany: W sprawach tyczących się całego kraju projekt do ustawy mający się przedłożyć do najwyż. sankcyi może w dwójaki sposób przyjść do skutku, albo z obrad kuryi wyjdą jednomyślnie uchwały, albo w razie, gdyby taka jednomyślność nie dała się przeprowadzić, obraduje nad tem wydział centralny, i uchwała, jakie kroki mają być poczynione wtedy, jeżeli przynajmniej dwie kurye proponują, ażeby się debaty odbyły w wydziale centralnym. Zaś do zakresu kuryi pojedynczych należy we wszystkich innych sprawach niezastreżonych wyraźnie dla obrad *wszystkich* kuryi sejmowych *razem*, owa czynność legislacyjna, do której według konstytucyi państwa sejmy są powołane, a to w ten sposób, że ich uchwały przez sankcyę Monarchy otrzymują dla odnośnego obwodu rządowego moc obowiązującą ustawy krajowej.

Kurya sejmowa będzie mieć prócz tego we wszystkich sprawach uznanych ustawami za sprawy obwodowe znaczenie reprezentacyi obwodowej dla całego odpowiedniego obwodu rządowego i będą jej przysługiwać odnośne upoważnienia.

Przy dokładnem oznaczeniu i odgraniczeniu przedmiotów należących do legislacyjnego zakresu działania reprezentacyi krajowej w wydziale centralnym lub w pojedynczych kuryach miano w ogóle na celu zaspokojenie poczęści osobnych interesów różnych plemion ludu i części kraju, i nadanie ludności pojedynczych obwodów administracyjnych dla obrad nad wszystkimi sprawami ich samych tylko tyczącymi się takiego organu, w którego składzie i upoważnieniu mają zaspokojenie, że ich *właściwe* interesa będą pod każdym względem skutecznie bronione i nie będą podlegać obcym wpływom.

Przygotowani jesteśmy, tak kończy *koresp. austriacka* na rozmaite zarzuty, i czekamy na nie spokojnie, a mając z jednej strony to głębokie przekonanie, że wszystkim prawdziwie pożytecznym i cały kraj koronny tyczącym się tendencyom nastreczono obszerną formę rozwijania się, podczas gdy z drugiej strony powody największej wagi doradzały uchwalić konstytucyę galicyjską w sposób powyższy, sądźmy, że naprzód już możemy być pewni uznania ze strony wszystkich prawdziwych patryotów, wszystkich tych, którzy szczerym umysłem i sercem życzą sobie jednności i pięknej przyszłości monarchyi austriackiej.

(Rozporządzenia ministerjalne względem zniesienia ciężarów gruntowych w Galicyi.)

Wiedeń, 17. października. Dzisiejsza *Gazeta Wiedeńska* zawiera następujące rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych dotyczące zniesienia ciężarów gruntowych w kraju koronnym Galicyi i Lodomeryi:

Na mocy Najwyższego zezwolenia z dnia 15. sierpnia 1850 uznali ministrowie spraw wewnętrznych, sprawiedliwości i finansów za rzecz potrzebną, wydać następujące rozporządzenie względem przeprowadzenia zniesienia ciężarów gruntowych w królestwach Galicyi i Lodomeryi.

CZĘŚĆ PIERWSZA.

Osobne postanowienia co do zastosowania przepisów prawnych, o zniesieniu stosunku poddanego i o przeprowadzeniu zniesienia ciężarów gruntowych w kraju koronnym Galicyi i Lodomeryi.

Rozdział I.

O należnościach, które bez wynagrodzenia są zniesione, albo zniesione być mają.

§. 1. Według ustawy z 7. września 1848 uznane już są ogólnie za zniesione bez wszelkiego wynagrodzenia:

1. Wszelkie prawa i należności wynikające

a) z osobistego stosunku poddanego;

b) ze stosunku opieki;

c) z zwierzchniczego prawa jurysdykcji;

d) z prawa dominikalnego; jakąż za to zniesione są także wynikające ztąd ciężary. (Ustęp 5 ustawy z dnia 7go września 1848.)

2. Dominikalne prawo zbioru kwiatów i dominikalne prawo paszenia równie jak wzajemna pasza na ugorach i ścierniskach.

Jeżeli komu prawo paszenia na ugorach i ścierniskach przysłuży nie z wzajemności lecz z innego tytułu prawnego, tedy pozostawia się relucyja lub zregulowanie tegoż prawa toczącej się w tym względzie sprawie służebnictw w ogólności.

3. Przymus piwny i wódeczany, t. j. zobowiązanie pobierania tych napojów na własny użytek od mającego prawo propinacji.

Relucyja i zregulowanie wyłącznego prawa produkowania i wyszynku, tudzież ugodę zastrzeżonego zobowiązania do pobierania napojów ze strony tych uprawnionych, będzie przedmiotem osobnej ustawy.

§. 2. Wydany ze względu na prawo polowania patentem z dnia 7. marca 1849 znosi się bez wynagrodzenia

a) prawo polowania na obcym gruncie; tudzież

b) obławy za pańszczyznę i inne powinności odnoszące się do polowania.

§. 3. Patent z 15. sierpnia roku zeszłego oznajmia w §. 2 odnośnie do §. 5 ustawy z 7. września 1848, że za zniesioną już patentem z 17. kwietnia 1848 robocizną i czynsze pańszczyzniane komorników i chałupników osiadłych na gruntach poddanych żadna nienależy się indemnizacya, a §. 3 patentu z 15. sierpnia 1849 wskazuje, że z uwzględnieniem stosunków właściwych pojedynczym częściom kraju, należy eruować i postanowić, które należności istniejące dawniej pod różnemi nazwami ustać mają bez wynagrodzenia, oraz także, które ciężary odpadają wraz z zniesieniem odpowiednich praw w skutku §. 5 pomienionej ustawy.

§. 4. Z uwzględnieniem tych postanowień zniesione są w kraju koronnym Galicyi i Lodomeryi bez wynagrodzenia:

1. Dominikalne prawo sukcesyjne, odkupu i pierwokupna, tam gdzie te prawa potąd istnieją.

2. Owe prawa, które przyznano dominiom do gruntów zostających w stałym posiadaniu i używaniu poddanych.

Ci stają się zupełnymi właścicielami tych gruntów i jako tacy wciągnięni być mają w księgi gruntowe zaprowadzić się mające.

Względem zastosowania postanowień punktu 2 na grunta rewizyjne mają komisye ministerjalne po ścisłym sprawdzeniu istniejących stosunków, wypracować wnioski i przedłożyć je ministerstwu do potwierdzenia.

§. 5. Zniesione są także bez różnicy uprawnionych następujące należności.

1. Robocizna i opłaty pańszczyzniane, powinności przedzenia i inne należności in natura i w robotach, tudzież wszelkie daniny wpływające z tytułu tych za zniesione uznanych należności:

a) U komorników;

b) U chałupników, którzy osiedli na gruntach poddanych, gromadzkich lub wolnych.

Jeżeli tacy chałupnicy zostają w używaniu służebności na gruntach dawniej dominikalnych, tedy należy wprowadzić także oznaczyć wartość ich powinności według zasad ustanowionych w wynagrodzeniu powinności poddanych, z tych jednak tylko ta część ma być wynagrodzona dominiom, którą chałupnik ma zapłacić jako indemnizację za istniejącą służebność. Powinności jakie na siebie przyjęli chałupnicy obejmując poddane rodowe gospodarstwo, podpadają oznaczeniu wartości i wynagrodzeniu według ustanowionych zasad dotyczących się powinności, jakie ciężą na gospodarstwach rodowych.

2. Służby dworskie i sieroce, które obowiązani byli pełnić oboje rodzice osieroconych poddanych.

3. Zobowiązanie poddanych zbierania i odwozu dziko rosnących pierwopłodów jako to: grzybów, owoców leśnych, dzikiego chmielu, kminku, ślimaków, raków itp., o ile te powinności nie są wzajemnymi powinnościami za objętą za to służebność.

4. Wszelkie należności pieniężne z tytułu uznanych za zniesione pod 2. i 3. należności in natura i w robocie.

5. Czynsze rzemieślnicze o ile nie są spłaceniem należności za objętą służebność.

6. Czynsze żarnowe.

7. Należności wszelkiego rodzaju z tytułu dominikalnej opieki nad osobami, rodzinami i gromadami, zaco też wynikające ztąd ciężary i wzajemne powinności patrymonialne odpadają bez wynagrodzenia.

8. Wszelkie restancye należności zniesionych bez wynagrodzenia o ile się tyczą roku użytkowania 1848.

§. 5. Zato też odpadają również bez wynagrodzenia i ustają ze strony dominiów wszystkie dawniej nań przypadające zobowiązania przytoczone w ustępach 4, 5 i 6 z uwzględnieniem zawartego tamże ograniczenia czasu mocą patentu z 17. kwietnia 1848, a mianowicie za potrąceniem trzeciej części sumy indemnizacyjnej; tudzież dotychczasowe kwoty ze strony dominiów dla akuszerok, na restaurowanie i utrzymanie mostów, gościńców i przewozów, równie jak owe kwoty, które uprawnieni jako dominia płacić mieli na budowlę kościołów i szkół.

Jakim sposobem podobne budowle nadal mają być uskutecznione i w jakim stosunku do nich przyczyniać się należy, to oznaczono będzie w osobnych postanowieniach prawnych.

Rozporządzenie to nie tyczy się bynajmniej służebności istniejących między dawnymi dominiami a ich owczesnymi poddanymi.

Osobnem rozporządzeniem oznaczony będzie sposób, w jaki się ma przeprowadzić ich relucyja i uregulowanie zastrzeżone w patencie z 15. sierpnia 1849, tudzież, jaki wpływ na to wywrzeć mają organa zniesienia ciężarów gruntowych.

§. 6. W nadarzających się wypadkach ma komisya ministerjalna uchwalić, czyliby bez wynagrodzenia nie powinny ustać oprócz wyżej pomienionych jeszcze inne należności i prawa i które odpowiednie im ciężary równocześnie mają odpaść, przyczem za prawidłowo służy zasada wyrzeczona w 5 i 6 następnej ustawy z 7. kwiet. 1848.

Komisya ministerjalna ma powzięte w tym względzie uchwały przedłożyć ministerstwu spraw wewnętrznych do potwierdzenia.

Rozdział II.

O ciężarach w ogólności, zniesionych albo zniesić się mających za wynagrodzeniem.

§. 7. Patent z dnia 15. sierpnia 1849 rozróżnia przedewszystkiem w duchu obydwóch patentów z 17. kwiet. i 7. wrześ. 1848:

a) Powinności poddające zniesione już patentem z dnia 17go kwietnia 1848, i za które wyznaczyć się ma zapewniona tym patentem indemnizacya;

b) Powinności, zniesione według ustawy z dnia 7go września 1848 paragrafami 3 i 6, lub które stosownie do tego rozporządzenia zniesione być mają, a za które również mierne wynagrodzenie ma być wyznaczone, nakoniec

c) Powinności, które przez relucyję zniesione być mają.

We wszystkich tych wypadkach stanowi wartość powinności według prawnie należącego się wymiaru sumę indemnizacyi przypadającej uprawnionemu.

§. 8. Wymierzenie powinności o tyle poczytane być ma za należące się, o ile się niesprzeciwia prawomocnym uchwałom władz politycznych, albo sędziego cywilnego albo osnowie ugód, a szczególnie przy powinnościach poddających postanowieniom ustaw politycznych mianowicie *prohibitis Generalibus*, przy powinnościach nie poddających niezaprzeczonemu stanowi posiadania.

Przy powinnościach podpadających relucyi oznacza się przeto wartość według zwykłych cen miejscowych w czasie oznaczonym, gdzie i kiedy je pełnić należy, przy wszystkich zaś innych według cen prowizorycznej ustawy podatku gruntowego i według dalszych skazówek niniejszego przepisu, które do tego dążą, aby te ceny lub odpowiednie im oznaczenie wartości służyły za podstawę obliczenia.

§. 9. W jednym i drugim wypadku należy się trzymać ściśle zasady, że od oznaczenia wartości należności obciążających jakąś realność potrąconą być ma oznaczona na tej samej podstawie wartość zniesionych należności wzajemnych. Od czystej wartości zniesionych należności w ten sposób oznaczonej potrącić należy w każdym razie trzecią część jako wyrównawcze pauszale oznaczone patentem z dnia 15. sierpnia 1849 §. 14.

Pozostająca tym sposobem w dwóch trzecich częściach kwota, stanowi sumę indemnizacyi albo relucyi należącą się uprawnionemu za należności niewynikające ze stosunku poddanego.

Przy należnościach poddających potrącić należy oprócz tego jeszcze inne wartości (§§. 13, 14, 15 i 16 patentu z dnia 15. sierpnia 1849).

§. 10. Przepisy tego rozporządzenia tyczą się przeto:

1. Oznaczenia wartości:

a) zniesionych należności poddających,

b) należności nie poddających, na mocy ustawy z 7. września 1848, patentem z dnia 15. sierpnia 1849 i niniejszem rozporządzeniem za słusznym wynagrodzeniem zniesionych lub dopiero zniesić się mających;

c) należności podpadających relucyi;

d) zaległości z roku gospodarskiego 1848.

2. Obliczenia rocznej renty i kapitału z tytułu indemnizacyi lub relucyi.

§. 11. Ustawa z dnia 7. września 1848 niemoże być zastosowaną do doczesnych kontraktów dzierżawy i nabycia gruntów, ani owych gruntów dominikalnych, które się na czas ograniczony trwaniem służby lub jakim bądź innym warunkiem ze stosunku służby tytułem zapłaty dostały w posiadanie oficyalistów lub służb dworskich.

Rozdział III.

O oznaczeniu wartości należności poddańczych sniesionych patentem z dnia 17. kwietnia 1848.

§. 12. Jako należności poddańcze traktowane być mają nie tylko należności, które uiszczano od gruntów rozdawanych między poddańców w ten sposób, że przeto utwarzano stosunek poddańczy a istniejący regulowano, ustalano lub rozszerzano (§. 6 patentu z d. 15. sierpnia 1849) — lecz także i takie, które się należą od gruntów uznanych za poddańcze prawomocnymi uchwałami władz sądowych lub politycznych, lub od gruntów, które na przyszłość z uwzględnieniem paragrafu 6 patentu z dnia 15. sierpnia 1849 za poddańcze uznane będą.

§. 13. Dzieli się one na należności:

- a) in natura;
- b) w robociznie;
- c) w pieniądzu; w reszcie
- d) na należności pochodzące z kontraktów abolicyjnych, relucyjnych lub innych ugod względem osiedlenia.

§. 14. a) Przy należnościach in natura.

Oznaczeniu wartości podpadają owe należności, których uiszczenie in natura prawnie mogło być wymagane, chociaż je na jakiś czas zmieniano w należności w pieniądzu lub w robociznie.

Te należności oblicza się w pieniądzu według cen Katastru założonego w r. 1820 do wymiaru podatku urbaryalnego.

§. 15. Gdyby się zdarzyły wyjątkowe wypadki, że się należą daniny in natura, których ceny wprawdzie istnieją w katastrze prowadzonym dla wymierzenia podatku urbaryalnego, których jednak niema w księgach katastralnych tej gromady, dla której ma być oznaczona indemnizacja, tedy należy ku oznaczeniu indemnizacji wziąć cenę katastralną owej przyległej gromady, która równa ma cenę katastralną za należności od żyta.

§. 16. Jeżeli w kilku co do żyta zarówno taryfowanych gromadach przyległych lub sąsiednich zachodzi różnica w cenach katastralnych od daniny in natura, której cena ma być oznaczona, tedy bierze się do oznaczenia wartości cena najniższa.

§. 17. Gdyby dla podobnych danin in natura nie znajdowały się ceny w katastrze prowadzonym dla wymierzenia podatku urbaryalnego, lecz w prowizorycznym katastrze dla podatku gruntowego, tedy te ostatnie ceny służą ku oznaczeniu indemnizacji.

§. 18. Gdyby nawet i w prowizorycznym katastrze podatku gruntowego nieznajdowały się ceny dla takich danin in natura, a jeżeli to są produkty, których cena się zwykle stosuje do cen pewnych produktów podobnego rodzaju a taryfowanych w katastrze urbaryalnym, wtedy należy oznaczyć cenę miejscową obydwóch podobnych sobie produktów według dziesięcioletniego przecięcia obliczonego od roku 1836 do r. 1845 z opuszczeniem najtańszego i najdroższego roku, i przyjąć należy za podstawę oznaczenia indemnizacji tę cenę, która wypadnie ze stosunku, w jakim obydwie te ceny miejscowe do siebie zostają. Jeżeli n. p. oznaczoną być ma cena ziemniaków, tedy eruje się w sposób pomieniony cena miejscowa ziemniaków i żyta, któreto obydwie ilości z ceną żyta w prowizorycznym katastrze urbaryalnym dają czwartą ilość, której się szuka.

W takim razie bowiem wydobyta cena miejscowa żyta zostawac będzie do wydobytej miejscowej ceny ziemniaków w tym samym stosunku, w jakim zostaje katastralna cena żyta do poszukiwanej ceny ziemniaków.

§. 19. Przy dominikalnych dziesięcinach od przedmiotów, które nie są produktami ziemi, a do których się także liczą dziesięciny od pszczoł, krwi i inne tym podobne, eruje się roczny dochód in natura z rejestrów i spisów dziesięcin albo z zeznań ludzi szczegóły te pamiętających według sześciuletniego przecięcia od roku 1847 do włącznie 1842 w tył licząc, a wartość pieniężna oznacza się w sposób przypisany przy daninach in natura.

Gdyby niepodobnem było oznaczyć w ten sposób dostatecznie dochód roczny, tedy należy go przyjąć w kwocie w jakiej go fasyonowano i przyjęto w fasyi podanej w r. 1820 dla obliczenia podatku urbaryalnego.

§. 20. W jaki sposób według rocznej swej wartości obliczoną być ma właściwa dziesięcina t. j. stałe na gruncie ciężący podatek pewnej części ziemiopłodów, na wypadek pewnie rzadki, gdzie taka dziesięcina jest należnością poddańczą, zawiera rozdział IV. niniejszego rozporządzenia potrzebne przepisy.

§. 21. Jeżeli daniny składano według innej miary i wagi jak według przyjętej w katastrze podatkowym, tedy nastąpić ma redukcya na tę miarę i wagę, wyjąwszy wypadek, gdyby przy tej miarze i wadze oznaczone były ceny w prowizorycznym katastrze urbaryalnym; natomiast nienależy przy daninach w ziarnie uwzględniać istniejącego dawniej tu i owdzie zwyczaju uiszczania się z należności w skupionej lub innym dodatkiem powiększonej miarze lub wadze.

b) Przy należnościach w robociznie.

§. 22. Wartość należności w robociznie (pańszczyzny) oznacza się według owych cen, według których od tych należności obliczono podatek urbaryalny (§. 11. patentu z d. 15. sierpnia 1849.)

§. 23. Wartość tak zwanej zakładnej robocizny t. j. wartość pewnych robot, które bez względu na użyte do nich dni zrobione być musiały, oznaczoną być ma również według cen postanowionych ku wymierzeniu podatku i gdzie te robocizny nie są już obliczone na dni w fasyach urbaryalnych.

Gdyby się jednak zdarzały gromady, dla których okręgów kataster nie zawiera cen za roboty zakładne, tedy wartość tych zakładnych robót tam gdzie początek takiej robocizny da się wywieść z

rejestrów na dni urządzonych a oraz miarę dni wskazujących, oznaczoną być ma według tych aktów, gdzie się zaś to zrobić nie da, a między uprawnionym i zobowiązanym niemożna osiągnąć porozumienia co do stosunku redukcji, oznacza się wartość według zdania ludzi świadomych, którzy mają wyrzec ile potrzeba dni pańszczyznianych do uskutecznienia należącej się roboty z zwykłymi środkami.

§. 24. W ten sam sposób postępować należy z owymi robociznami, które obowiązani byli odbywać poddańcy lub całe gromady przy pewnych robotach wspólnie albo kolejno, jak na przykład: wspólna uprawa pewnych pól i łąk, przywóz drzewa itp.

§. 25. Eruowane w ten sposób sumy wartości robót zakładnych, wspólnych, lub kolejnych, należy tam gdzie tego zachodzi potrzeba, oznaczyć stosunkowo w miarę ich podziału między pojedynczych członków gromady. Za podstawę tego podziału służyć mają ostatnie trzy lata licząc w tył od roku 1846.

Jeżeli się do takich należności konkretnych przyczyniali chałupnicy swoją patentem przepisana pańszczyzną 12 dni pieszych, w takim razie odpasć ma bez wynagrodzenia przypadająca na nich część tej należności.

§. 26. Jeżeli w niektórych miejscach przy odbywaniu należytej roboty, za nią płacono, tedy i tę zapłatę uważać należy jako należność wzajemną, o ile jej już nieuwzględniono w fasyach przy oznaczeniu wartości robocizny.

§. 27. Istniejąca prawnie powinność oddawania bezpłatnie rocznie jednej lub kilka sztuk przędzy i tym podobnych rzeczy za dodaniem materiału ze strony zwierzchności obliczona być ma według cen katastralnych oznaczonych ku prowizorycznemu wymierzeniu podatków.

Jeżeli jednak obowiązany i materiał dodawać musiał bezpłatnie, tedy wartość takiej bezpłatnej daniny oznacza się według zasad zachować się mających co do danin in natura.

c) Daniny pieniężne.

§. 28. Stałe daniny pieniężne t. j. czynsze, które jako takie zeznane są w fasyach urbaryalnych albo płacone były jako stałe, obliczać się mają według istniejącego wymiaru; czynsze pieniężne płacone dotychczas w walucie wiedeńskiej lub w bankocetlach, mają być zredukowane na brzęczącą monetę według kursu 250 złr. za 100 złr. (§. 12. patentu z 15. sierpnia 1849.)

§. 29. Przy daninach pieniężnych które płacić musiano nie corocznie lecz w dłuższych oznaczonych terminach albo przy wracających się bez oznaczonego terminu zdarzeniach (do czego jednak nienależą należności zmienne), rozdzielony być ma czynsz przez poprzednio oznaczoną lub według doświadczenia przeciętnie oznaczyć się mającą liczbę lat stanowiących peryod płacenia i tym sposobem oznacza się roczną wartość należności.

§. 30. Przy niestałych czyli zmiennych daninach pieniężnych t. j. takich, które płacono corocznie, lecz nie w równych tylko w rozmaitych kwotach stosujących się do przypadkowych okoliczności, stanowić ma roczną wartość należności przeciętna kwota obliczona z ostatnich lat dziesięciu upłynionych przed r. 1846.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

(Patent Cesarski o podatkach.)

Wiedeń, 17. paźdź. Cesarski patent z dnia 10. października 1850, którym się dla wszystkich koronnych krajów monarchyi, z wyłączeniem Węgier, Siedmiogrodu, Krocacji, Sławonii, Serbskiego Województwa i Temeskiego Banatu tudzież lombardzko-weneckiego królestwa, stałe podatki wraz z dodatkami do nich, na rok administracyjny 1851 rozpisują.

My Franciszek Józef Pierwszy, z Bożej łaski Cesarz Austriacki itd. itd. Powiększone pod wpływem wypadków ostatnich lat i przez organiczne zmiany, jakie musiano przedsięwziąć we wszystkich gałęziach administracji, potrzeby państwa, niepozwalają w stałych podatkach i dodatkach do nich, o ile te przeznaczone są na pokrycie potrzeb państwa, na rok administracyjny 1851 zaprowadzić zmniejszenia. I owszem należy w ciągu tego roku do tego celu skierować usiłowania, by uzupełnić przepisy dla sprawiedliwego równego rozłożenia ciężarów publicznych na wszystkie części obwodu państwa, i przeprowadzić je tam, gdzie jeszcze nie istnieją.

W tym względzie i przekonaniu, że Nasze wierne ludy gotowe są wspierać Nas silnie w osiągnięciu tego zamiaru, postanowiliśmy na podstawie §§. 120 i 121 konstytucyi państwa, i po wysłuchaniu Naszej rady ministerjalnej rozporządzić co następuje:

1) W administracyjnym roku 1851 należy opłacać podatek gruntowy, domowy, zarobkowy i dochodowy wraz z dodatkami do tych podatków w tym rozmiarze i według postanowień, jakie na rok 1850 przepisane były, jak dalece niniejszy Nasz patent jakowej zmiany nie nakaze lub nie zastrzeże.

2) Do koronnych krajów, w których podatek gruntowy według rezultatów stałego katastru po szesnaście reńskich od stu reńskich czystego dochodu na zwyczajny podatek zamienić należy, dołącza się na rok 1851 także koronny kraj Salzburg i Morawia, w którym to ostatnim kataster już jest ukończony.

3) Ponieważ w ciągu roku 1850 doświadczenie okazało konieczność zaprowadzić w Węgrzech, Siedmiogrodzie, Krocacji, Sławonii, Serbskiem Województwie i w Temeskim Banacie niektóre ulepszenia w prowizorycznych rozporządzeniach, które dla wymiaru i poboru stałych podatków w tych krajach aż do przeprowadzenia prowizoryum gruntowego podatku tymczasem zaprowadzono, aby równy i sprawiedliwy rozkład podatków mógł nastąpić, przeto zatrzegamy sobie w tym względzie obwieścić osobno Nasze postanowienie.

4) Również co się tyczy stałych podatków w Lombardzko-weneckiem królestwie na rok 1851 wydamy osobno odpowiednie tamtejszym stosunkom rozporządzenia.

Nasz minister finansów ma polecenie zająć się wykonaniem tego rozporządzenia.

Dan w Naszem mieście Bregenz dziesiątego miesiąca października w roku tysiąc ośmset pięćdziesiątym, Naszego panowania w drugim roku.

Wiedeń, 17. paźdz. Jego Mość Cesarz Franciszek Józef powróci jutro lub pojutrze zrana z Bregencyi do Schönbrunn, a w ciągu tygodnia następnego uda się w podróż do Warszawy. Prezydent ministrów książę Schwarzenberg, generał hr. Grünne i ces. ros. ambasador, będą towarzyszyć Monarsze.

(Wiadomości najnowsze z Wiednia.)

Wiedeń, 16. paźdz. Ze strony ministerium kultury krajowej rozpoczęto już negocjacje w kwestyi: w jaki właściwie sposób postępowaćby należało przy przyszłym podziale pastwisk gromadzkich. Namiestnictwom przesłano do roztrząśnienia następujące do tej sprawy odnoszące się pytania: Czyli przy zachowaniu dotychczas postępowaniu okazały się przy podobnych podziałach jakie trudności, lub czyli jeszcze jakie w przyszłości zająć mogą, i według jakich zasad wypadłoby na przyszłość zająć się tym podziałem.

— Według wiarogodnych doniesień przedłożono ministerstwu wnioski przezeń uwzględnione, mające na celu utworzenie banków rękodzielniczych dla wspierania stanu rzemieślników we wszystkich większych miastach.

— Z pomiędzy 116 nowo wybranych radców gminy w Wiedniu znajduje się: 64 Wiedeńczyków, 9 rodem z niższej Austrii, 3 z wyższej Austrii, 2 z Styrii, 2 z Tyrolu, 10 z Morawii, 3 z Czech, 2 z Szlązka, 5 z Galicji, 4 z Węgier, 1 z Dalmacji, 1 z Francji, 1 z Prus, 1 z Bawarii, 2 z Wirttembergu, 2 z Saksonii, 3 z Kurhessyi, 1 z Frankfurtu.

(O. C.)

(O przetrząsaniach ze strony urzędów administracji dochodów skarbowych.)

Gdy pomiędzy mieszkańcami trudniącymi się handlem i rękodzielnictwem rozszerzyło się to błędne zdanie, jakoby przetrząsania ze strony urzędów administracyjnych (rewizje sklepów itd.) były od roku 1848 wzbronione i niezgodne z brzmieniem §. 10 najwyższego patentu, którem zabezpieczono nietykalność swobody domowej, zaczęli należeć do tego sposobu sprostować, iż wspomniane przetrząsania (rewizje) o których opiewają §§. 271—285 porządku cłowego i monopolii, doznały od roku 1848 tak dalece tylko zmiany, że wyszczególniony rozporządzeniem §. 81 konstytucyi i przepisem służbowym dla c. k. straży finansowej obowiązek przypadający funkcyjnym pomienionego oddziału strażniczego, tyczący się dozoru (kontroli) oznaczonych magazynów i sklepów — w których odbywać się mają rewizje w pewnych regularnie nadchodzących terminach — ograniczony został na mniejszą liczbę podobnych przetrząsań. Przepisom najwyższego patentu z dnia 4. marca 1849 względem politycznych praw zasadniczych obywateli austriackich, nie sprzeciwiają się bynajmniej przetrząsania ze strony urzędów administracyjnych (różniące się wcale od policyjnych rewizji domowych), zwłaszcza iż według brzmienia §. 10 pomienionego patentu nie są wzbronione przetrząsania w oznaczonych prawem wypadkach i formach. Jakoż wypadki te i formy oznaczone są wyraźnie w istnjących prawach i rozporządzeniach, i według brzmienia §. 121 konstytucyi państwa zostawać mają tak długo w prawomocności, póki nie wyjdą w tej mierze nowe prawa i przepisy.

(O. C.)

(Kurs wiedeński z 17. października 1850.)

Obligacje długu państwa 5% — 94¹/₂; 4¹/₂% — 82¹/₄; 4% — 73; 2¹/₂% — 49. Losy z 1834 roku 185¹/₂; z 1839 roku 117¹/₂. Akcje bankowe 1158. Akcje kolei półn. 108⁷/₈.

Anglia.

(Królowa z dworem z powrotem ze Szkocyi. — Kwestya założenia uniwersytetu katolickiego w Irlandyi.)

Londyn, 12. paźdz. Królowa, książę Albert i cała rodzina królewska wraz z dworem przybyli wczoraj do Londynu z podróży swojej do Szkocyi. Dziś rano odjechali Ich królewskie Moście na wyspę Wight.

Księżna Kent przybyła także z powrotem do Londynu. — Dzienniki angielskie zajmują się teraz kwestyą założenia uniwersytetu katolickiego w Irlandyi i ogłaszają dziś okólnik, za pomocą którego biskupi otwierają subskrypcyę narodową dla zebrania potrzebnych funduszy na założenie wszechnicy. Dokument ten zajmuje dwie wielkie kolumny dzienników. Prałaci powtarzają w tym okólniku argument już nieco zużyty, że rewolucyoniści naszego wieku wyszli ze szkół świeckich i utrzymują odpowiadając naprzód na zarzuty ze strony protestantów, że ci, posiadając w uniwersytecie dublińskim zakład wyłącznie protestancki, niepowinni mieć za złe, że katolicy ze swojej strony chcą mieć szkołę wyłącznie katolicką. Prawo to przysłaż im w tym samym stopniu, jak prawo wyznawania religii katolickiej.

(Ind.)

Francya.

(Depesze telegraficzne.)

Paryż, 16. paźdz. Do Petersburga odeszły dziś depesze tyczące się sprawy szlezwig-holsztyńskiej. — Komisya nieustająca mia-

ła dziś posiedzenie; obecni w Paryżu reprezentanci żądają zwołania legislacyjny. Lahitte występuje jako kandydat przy wyborze kompletującym w departamencie północnym. W Aibeauville nastąpiło zawieszenie wszelkich robót.

(G. Wr.)

Paryż, 15. paźdz. Monitor dzisiejszy przedrukował wczorajszy atak dziennika *Constitutionnel* na komisję nieustającą. — Persygny zabawi tylko krótki czas w Berlinie i jak się zdaje, jedzie tam tylko dla formalnego pożegnania się z królem. Buletyn paryski i Monitor wieczorny wspominają o koalicji między Francją, Prusami, Anglią i Piemontem. — Wkrótce oczekują tu odwołania p. Ferdynanda Barrot z Turynu.

Włochy.

(Depesze telegraficzne.)

Turyn, 18. paźdz. Dekretem królewskim wcielono marynarkę do ministerstwa handlu. Słychać, że hr. Cavour żąda odroczenia parlamentu na 20 dni, zapewne dla tego, by dla ukończenia lub zmodyfikowania projektów finansowych uzyskać czas potrzebny.

Liwna, 14. Wielki książę przyzwala na założenie giełdy, zastrzegając sobie sankcjonowanie statutów. Organizowane bandy rabusiów waleśają się po terytorium rzymskiem.

Niemce.

(Depesze telegraficzne.)

Kassel, 16. paźdz. Wydany właśnie-co rozkaz dzienny wyznacza miejsce zebrania się dla każdego korpusu wojska, gdyby danym znakiem powołano je do broni, i przepisuje inne jeszcze środki przezorności w razie rozruchu.

Kassel, 17. paźdz. Gwardya miejska postanowiła nieschodzić się, jeżliby ze strony wojska uderzono na alarm. Haynau był znowu na paradzie.

Aarau, 15. paźdz. Nowa konstytucya została odrzuconą przez głosowanie ludu.

(G. Wr.)

Wiadomości handlowe.

(Targ na woły w Olomuńcu.)

Olomunie, 16. paźdz. Dzisiejszy targ był znowu więcej ożywiony od targu w zeszłym tygodniu, spęd bowiem bydła rzeźnego liczył 966 wołów, mianowicie Jakóba Adler z Balicz 69; Leisora Fichmann i Mayera Allerhand z Żurawna 60 i 42; Leiba Dym i A. Rodentscher z Liska 67 i 124; Schmula Zorn z Sącza 42; H. Ingwer z Sekołowa 47; Salomona Aufrichtig 57; Józefa Messer 58 i częściowo przypędzono 400 sztuk. Ceny także spadły; płacono dziś za parę 6¹/₂ do 8¹/₄ cetnarów wagi, 268—355 zr. Znaczna liczba, t. j. 2794 sztuk została na drodze sprzedana, i sprzedawano parę mogącą ważyć 7¹/₂ do 10¹/₄ cetnarów, po 325—500 zr. W Wiedniu stało w tym tygodniu 2500 wołów na targowicy; cena mięsa była 52—55 zr. w. w. za cetnar.

Kurs lwowski.

Dnia 22. października.

W monecie konwencyjnej.

	gotówką		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	5	26	5	30
Dukat cesarski	5	32	5	36
Półtimpieriał zł. rosyjski	9	32	9	36
Rubel sr. rosyjski	1	50 ¹ / ₂	1	51 ¹ / ₂
Talar pruski	1	42	1	43
Polski kurant i pięciozłotówk.	1	21	1	22
Galicyjskie listy zastawne za 100 złr.	94	24	94	45
Galicyjskie listy zastawne w kasie Tow. Kredyt.	95	30	96	—

(Kurs wekslowy wiedeński z 17. października.)

Amsterdam 165¹/₂ p. 2. m. Augsburg 119¹/₂ p. uso. Frankfurt 119 p. 2. m. Genua 138 p. 2. m. Hamburg 175⁵/₈ p. 2. m. Liwno 116¹/₂ p. 2. m. Londyn 11.49 p. 3. m. Paryż 141 p. 2. m. Agio dukata ces. 24³/₄. Napoleondor. 9.30. Szufryn. 16.25. Agio srebra 18³/₄.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 21. paźdz. PP. Brech, c. k. radzca kam., z Żółkwi. — Skrzyński Franciszek, z Podsadek. — Łodyński Hieronim, z Milatyna.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 21. paźdz. Hr. Wodziecki Kajetan, do Brzeżan. — PP. Bobowski Konstanty, Bobecki Leon i Romaszkan Mikołaj, do Żółkwi.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 21. października:

Pora	Barometr w mierze wiedz. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Sredni stan tem- peratury do 6. g. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god. zr.	27 8 0	+ 1,3°	+ 5°	zachodni	pochm. śnieg
2 god. zr.	27 8 0	+ 5°	+ 0,5°	"	" ☉
10 g. w.	27 8 0	+ 1°		—	"

T E A T R.

Dziś: opera niem.: „Die Nachtwandlerin.“

Jutro: trajedya polska: „Katarzyna Howard.“